

UMEÅ UNIVERSITET

VÄLKOMMEN TILL KUNSKAPSVECKAN

WELCOME

UMEÅ UNIVERSITET

Lyckans värde

Per Algander, Institutionen för idé- och samhällsstudier

Mål och medel

Vissa saker är värdefulla endast som medel. Pengar och framgång är endast värdefullt i den mån de leder till något som inte är värdefullt endast som ett medel.

Vissa saker är värdefulla som mål. Lycka är värdefullt “i sig självt”, vi eftersträvar det för dess egen skull.

Mål och medel

Hur mycket något bidrar till en persons lycka avtar.

Exempel: mer pengar gör dig (sannolikt) lyckligare, men mer pengar gör (sannolikt) en mindre skillnad ju mer du har.

Mål och medel

Är det alltid klokt att sträva efter lycka?

Hedonismens “paradox”: en person som aktivt strävar efter lycka kan bli mindre lycklig än om personen hade haft andra mål.

Utilitarism

Om lycka är värdefullt i sig självt, hur bör vi leva våra liv?

- Utilitarism: Maximera lycka!

Jeremy Bentham (1748-1832) och John Stuart Mill (1806-1873).

En kontroversiell filosofisk teori.

Utilitarism

Enligt utilitarismen är lycka *det enda* som är värdefullt i sig självt.

Andra potentiella värden:

- Frihet
- Jämlikhet

Utilitarism

Att lycka är något som ska befrämjas är svårt att förneka.

Ett mer blygsamt förslag:

- Allt annat lika, det är bättre om människor är lyckligare.

Framtiden

Om lycka ska befrämjas, vore det bättre om det existerade fler lyckliga människor?

Är det en skillnad mellan att göra människor lyckliga, och att göra lyckliga människor?

Framtiden

En asymmetri:

(1) Att en person skulle vara *olycklig* är ett skäl att *inte* skapa personen.

(2) Att en person skulle vara *lycklig* är *inte* ett skäl att skapa personen.

Framtiden

Om lycka ska maximeras är det svårt att försvara (2).

Att det existerar en ytterligare lycklig person innebär att den totala lyckan är större än om personen inte hade existerat.

Framtiden

Ett försvar av (2):

Att skapa lyckliga människor producerar mer lycka, men det är inte *bättre för* någon.

Det som ska maximeras är *förbättringar* med avseende på lycka.

Framtiden

Ett problem med detta försvar:

Varför bör vi inte skapa olyckliga människor?

Att skapa en olycklig person innebär knappast en *försämring* med avseende på den personens lycka.

Framtiden

Asymmetrin är ett av många filosofiska problem som rör vad vi bör göra för framtida generationer.

Att lycka ska befrämjas verkar trivialt, men exakt vad detta innebär när det kommer till framtida personer är en öppen fråga.